

Informacje środowiskowe w raportach rocznych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej

Anna Balicka*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest przedstawienie stanu oraz zaproponowanie zmian zakresu i sposobu prezentowania informacji środowiskowych ujawnianych w raportach rocznych przez przedsiębiorstwa działające w branży motoryzacyjnej. *Metodologia badania* – zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę, syntezę, indukcję i wnioskowanie. Przeanalizowano raporty roczne 13 koncernów motoryzacyjnych odznaczających się największą liczbą wyprodukowanych pojazdów samochodowych w 2012 roku. *Wynik* – zaprezentowano regulacje prawne dotyczące ujawniania informacji środowiskowych oraz systemy proponujące prezentację informacji środowiskowych. Zdiagnozowano i przedstawiono charakter informacji środowiskowych zawieranych w obowiązkowej sprawozdawczości w przedsiębiorstwach branży motoryzacyjnej. *Oryginalność/Wartość* – zaproponowano zmiany, które można wprowadzić w zakresie i sposobie prezentowania informacji środowiskowych w raportach rocznych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej.

Słowa kluczowe: branża motoryzacyjna, raport roczny, informacja środowiskowa

Wprowadzenie

Głównym celem artykułu jest przedstawienie stanu oraz zaproponowanie zmian zakresu oraz sposobu prezentowania informacji środowiskowych ujawnianych w raportach rocznych przez przedsiębiorstwa działające w branży motoryzacyjnej. Aby osiągnąć zamierzony cel głównego artykułu, wyznaczono następujące cele częściowe:

- przeprowadzenie analizy regulacji prawnych dotyczących ujawniania informacji środowiskowych,
- przedstawienie systemów proponujących prezentację informacji środowiskowych,
- przeprowadzenie analizy raportów rocznych wybranych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej pod kątem zakresu oraz sposobu prezentowania informacji środowiskowych,
- porównanie informacji środowiskowych zawartych w obowiązkowej oraz fakultatywnej sprawozdawczości przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej oraz zaproponowanie zmian w tym zakresie.

Dążąc do osiągnięcia wymienionych celów, sformułowano następujące tezy:

1. Przedsiębiorstwa branży motoryzacyjnej prezentują informacje o wpływie ich działalności na środowisko naturalne w raportach rocznych.

---

* mgr Anna Balicka, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, ul. Komandorska 118/120, 53–345 Wrocław, e-mail: anna.balicka@ue.wroc.pl.

2. Informacje środowiskowe zawarte w raportach rocznych są powtórzeniem informacji wykazanych w raportach środowiskowych, zrównoważonego rozwoju lub społecznej odpowiedzialności biznesu.
3. Informacje w raportach rocznych nie mają charakteru finansowego, właściwego dla tego rodzaju sprawozdawczości.

Przy pisaniu artykułu zastosowano następujące metody badawcze: studia literaturowe, analizę, syntezę, indukcję i wnioskowanie. Niezbędne były również raporty roczne, środowiskowe, zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej.

1. Regulacje prawne dotyczące ujawniania informacji środowiskowych

Głównym źródłem prawnym regulującym dostęp do informacji o środowisku jest *Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska* sporządzona w Aarhus, w Danii. Celem tej konwencji jest zapewnienie społeczeństwu możliwości uzyskiwania informacji w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z 25 czerwca 1998 r.). Akt ten nakłada obowiązek gromadzenia informacji o środowisku na organy publiczne oraz gwarantuje jednostkom dostęp do nich (Ciechanowicz-McLean, Nyka 2011: 181).

Innym bardzo istotnym dokumentem jest Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, która uwzględnia większość postanowień konwencji z Aarhus. Celem dyrektywy 2003/4/WE jest zagwarantowanie prawa dostępu do informacji ekologicznych znajdujących się w posiadaniu organów władz publicznych oraz ich rozpowszechniania w społeczeństwie (Dyrektywa z 28 stycznia 2003...). Prawo do złożenia wniosku o udzielenie informacji środowiskowych przysługuje każdej osobie fizycznej i prawnej. Organy władzy publicznej są zobowiązane do udzielania informacji, przy czym wyodrębniono tylko 10 wyjątkowych sytuacji, w których organ władzy publicznej może odmówić spełnienia tego prawa społeczeństwu (np. ze względu na bezpieczeństwo publiczne, stosunki międzynarodowe, prawo własności intelektualnych lub poufność informacji przemysłowych) (Fiedor, Kociszewski 2007: 203).

Zgodnie ze zmianami, wprowadzonymi w 2003 roku w IV dyrektywie Unii Europejskiej w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, sprawozdanie finansowe powinno uwzględniać działania jednostki związane z ochroną środowiska i ich ekonomiczne skutki (Famielec, Stępień, 2005: 19). Jej art. 46, ust. 1b stwierdza, iż w rocznym sprawozdaniu z działalności powinny znajdować się informacje, dotyczące ochrony środowiska wyrażone za pomocą finansowych oraz niefinansowych kluczowych wskaźników wyników, adekwatnych do rodzaju działalności. Analiza przedstawiona w rocznym sprawozdaniu z działalności powinna umożliwić zrozumienie rozwoju, wyników lub sytuacji jednostki (Dyrektywa z 25 lipca 1978...).

26 czerwca 2013 roku uchylono dyrektywy Rady 78/660/EWG oraz 83/349/EWG nową dyrektywą 2013/34/UE w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek. W dyrektywie tej podkreślono, iż informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności nie mogą ograniczać się do kwestii finansowych, powinny uwzględniać również analizę aspektów środowiskowych działalności jednostki, stosownie do jej rozmiarów i poziomu złożoności. W celu pełnego zaprezentowania rozwoju, wyników lub sytuacji jednostki sprawoz-

danie z działalności powinno zawierać finansowe i w stosownych przypadkach niefinansowe kluczowe wskaźniki wyników związanych z konkretnym obszarem działalności, w tym informacje dotyczące kwestii środowiskowych (Dyrektywa z 26 czerwca 2013...).

Dokładniej kwestię informacji ekologicznych w sprawozdaniu finansowym przedstawiono w zaleceniach Komisji Europejskiej z dnia 30 maja 2001 roku w sprawie ujmowania, wyceny i ujawniania zagadnień ochrony środowiska w rocznych sprawozdaniach finansowych i raportach rocznych przedsiębiorstw. Zalecenia te ograniczają się do informacji środowiskowych przedstawianych w jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych oraz sprawozdaniach z działalności i nie obejmują sprawozdawczości specjalnego przeznaczenia (np. raportów środowiskowych). Wskazują rodzaj informacji, które w odpowiedni sposób oddają postawę organizacji oraz jej oddziaływanie na środowisko naturalne i mogą mieć wpływ na sytuację finansową jednostki (Commission Recommendation of 30 May 2001...).

W celu przedstawienia rzetelnego obrazu rozwoju działalności przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem kwestii ochrony środowiska, zaleca się następujące ujawnienia w raporcie rocznym jednostki (Commission Recommendation of 30 May 2001...):

- politykę oraz programy z zakresu ochrony środowiska przyjęte i stosowane przez przedsiębiorstwo,
- poprawę osiągniętą w kluczowych obszarach ochrony środowiska,
- działania jednostki (zrealizowane lub w trakcie realizacji) podjęte na rzecz ochrony środowiska, które wynikają ze zmian regulacji prawnych posiadających moc prawną lub tych, które w przyszłości będą obowiązywać,
- informacje o zużyciu energii, materiałów, wody, generowanej emisji oraz składowiskach odpadów – adekwatnie do rodzaju i rozmiaru działalności oraz spraw środowiskowych właściwych dla danego przedsiębiorstwa,
- informacje o publikowaniu odrębnego raportu środowiskowego oraz sposobie jego weryfikacji (tylko w przypadku tworzenia przez podmiot tego typu sprawozdań).

Zalecenia Komisji Europejskiej nie są obligatoryjne i stanowią jedynie ogólne wytyczne dotyczące prezentacji zagadnień środowiskowych. Zastosowanie zasad sformułowanych w rekomendacji Komisji Europejskiej w generowanych przez podmioty sprawozdaniach nie gwarantuje porównywalności, użyteczności oraz właściwej interpretacji prezentowanych informacji środowiskowych.

2. Systemy proponujące prezentację informacji środowiskowych

Generowana przez przedsiębiorstwa informacja środowiskowa dotyczy ogółu problemów powstających na styku: środowisko – jednostka gospodarcza i obejmuje wszelkie formy jej aktywności (Czaja, Becla 2002: 286). Jednym z elementów, który często decyduje o zakresie sprawozdawczości środowiskowej, jest system zarządzania ochroną środowiska, przyjęty przez jednostkę. Uczestnictwo przedsiębiorstw w różnego rodzaju systemach zarządzania środowiskowego jest dobrowolne, ale wiąże się z różnymi obowiązkami. Jednym z nich jest tworzenie raportów środowiskowych według ściśle określonych ram.

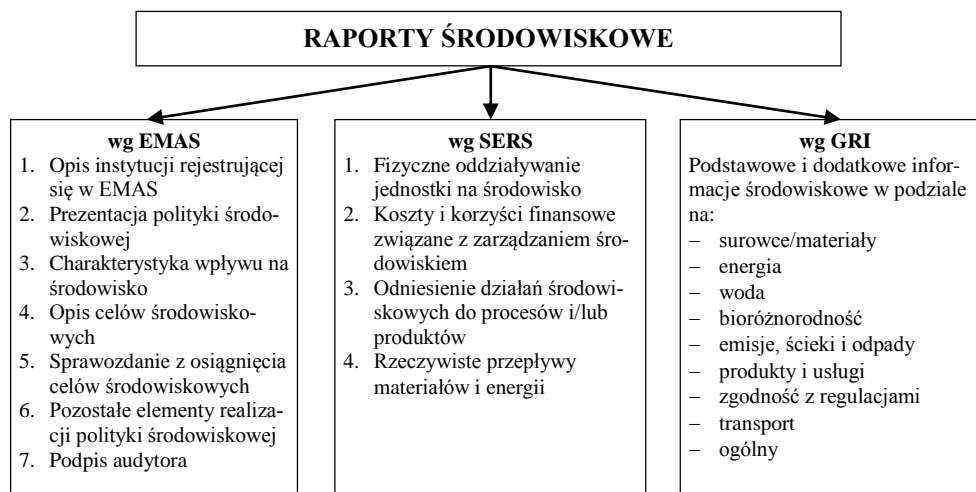
Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) jest dobrowolnym systemem zarządzania środowiskowego wprowadzonym przez Komisję Europejską w 1993 roku. Podstawowym celem stworzenia tej regulacji jest zbudowanie systemu zarządzania proekologicznego w jednostkach gospodarczych, opartego na ciągłej poprawie relacji między przedsiębior-

stwo a środowiskiem. Ważne ogniwo w EMAS stanowią procedury informowania interesariuszy o podejmowanych przez organizację działaniach środowiskowych (Bernaciak, Gaczek 2001: 323–324).

Sustainable Evaluation and Reporting System (SERS) jest to zintegrowane podejście wynikające z analizy teoretycznej i doświadczeń empirycznych przedsiębiorstw oraz instytucji w zakresie oceny i sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju społecznego i środowiskowego. Celem SERS jest stworzenie efektywnej i skutecznej metodologii oceniającej trwałość zrównoważonego rozwoju organizacji, która przyczyni się do integracji finansowych i niefinansowych mierników dokonań, poprawi jakość procesów podejmowania decyzji i zarządzania przedsiębiorstwem, a także wzmocni odpowiedzialność jednostek względem różnych grup interesariuszy. SERS składa się z trzech modułów: systemu raportowania zrównoważonego rozwoju, zintegrowanego systemu informacyjnego oraz kluczowych wskaźników dokonań na rzecz zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (Perrini, Tencati 2006: 300).

Global Reporting Initiative (GRI) jest organizacją pozarządową, która działa na terenie całego świata i stworzyła wytyczne do raportowania zrównoważonego rozwoju. Celem opracowania i wdrożenia tych norm jest ujednoclenie metodologii pomiaru oraz raportowania efektów zastosowanej polityki zrównoważonego rozwoju. Raportowanie według GRI obejmuje wyniki ekonomiczne, środowiskowe i społeczne (Szot-Gabryś 2013: 124–125).

Zakres raportowania dotyczący aspektów środowiskowych według trzech różnych podejść EMAS, GRI oraz SERS jest przedstawiony na rysunku 1.

Rysunek 1. Zawartość raportów środowiskowych proponowanych przez EMAS, SERS i GRI

Źródło: opracowanie własne na podstawie: (Borys 2005: 355; Perrini, Tencati 2006: 302–303; *Sustainability Reporting...* 2000–2011: 27).

Zakres raportowania środowiskowego według GRI jest zdecydowanie bardziej szczegółową formą sprawozdawczości środowiskowej. Zakres czynników, zaproponowany przez tę organizację, obejmuje kluczowe wskaźniki prezentujące działania jednostki na rzecz środowiska (Chodyński 2011: 256).

3. Informacje środowiskowe w obligatoryjnej sprawozdawczości przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej

Na potrzeby określenia zakresu informacji środowiskowych prezentowanych w obligatoryjnej sprawozdawczości przedsiębiorstw działających w branży motoryzacyjnej przeanalizowano raporty roczne opublikowane przez koncerny motoryzacyjne produkujące pojazdy samochodowe i odznaczające się największą liczbą wyprodukowanych pojazdów w skali globalnej. Dobór analizowanych przedsiębiorstw nastąpił na podstawie wielkości produkcji zrealizowanej w 2012 roku (graniczna wielkość produkcji – 2 miliony szt.). Wielkość produkcji świadczy o skali działalności jednostki gospodarczej i jednocześnie intensywności oddziaływania na środowisko. Zostały wyodrębnione następujące jednostki: Toyota Motor Corporation (10,104 mln szt.), General Motors Company (9,285 mln szt.), Volkswagen Group (9,255 mln szt.), Hyundai Motor Company (7,126 mln szt.), Ford Motor Company (5,595 mln szt.), Nissan Motor Company (4,889 mln szt.), FIAT Group Automobiles (4,499 mln szt.), Honda Motor Company (4,111 mln szt.), PSA Peugeot Citroën (2,912 mln szt.), Suzuki Motor Corporation (2,894 mln szt.), Renault Société Anonyme (2,676 mln szt.), Daimler AG (2,195 mln szt.), BMW (2,065 mln szt.) (*World Motor... 2012*).

Informacje środowiskowe zostały uwzględnione w raporcie rocznym przez 77% badanych jednostek. Trzy koncerny motoryzacyjne nie wyodrębniły informacji środowiskowych w obligatoryjnej sprawozdawczości. W ich raportach można dostrzec jedynie wzmianki o uwzględnianiu środowiska w działalności przedsiębiorstwa. Jednostki funkcjonujące w branży motoryzacyjnej są świadome znaczenia informacji środowiskowych dla interesariuszy.

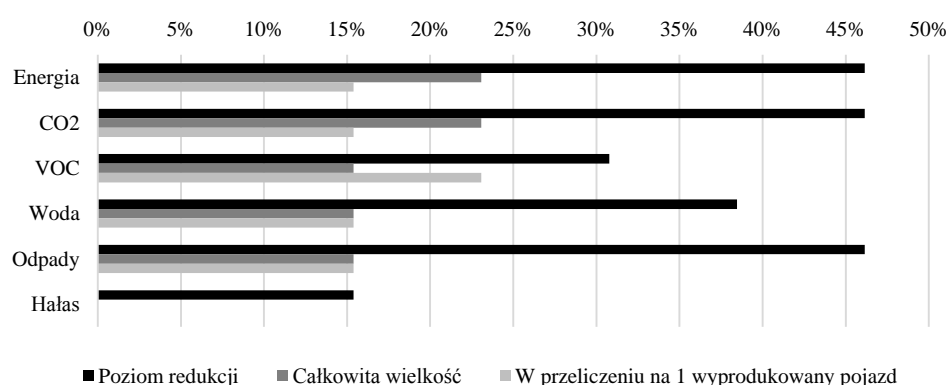
Po zidentyfikowaniu sprawozdań, które zawierają informacje środowiskowe przeanalizowano rodzaj zamieszczanych w nich informacji. Jako standard przyjęto wymogi informacyjne wskazane w zaleceniach Komisji Europejskiej z dnia 30 maja 2001 roku, które zostały zaprezentowane w punkcie 1 artykułu. Najczęściej w raportach rocznych są ujawniane informacje o polityce środowiskowej jednostki, nawet jeżeli nie stanowią odrębnego punktu, to są zawarte w ogólnej strategii przyjętej przez podmioty. Chętnie są ujawniane również działania na rzecz ochrony środowiska podejmowane przez przedsiębiorstwa, ze względu na fakt, iż są to zazwyczaj inicjatywy, które wpływają na kreowanie pozytywnego wizerunku koncernu. Rzadko są ujawniane w nich konkretne informacje na temat osiągnięć w zakresie kluczowych obszarów ochrony środowiska. Prezentowanie poszczególnych informacji środowiskowych w raporcie rocznym przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej zostało przedstawione na rysunku 2.

Rysunek 2. Ujawnianie poszczególnych informacji środowiskowych w raporcie rocznym przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej

Źródło: opracowanie własne.

W raportach rocznych przedsiębiorstwa branży motoryzacyjnej najczęściej ujawniają dane środowiskowe dotyczące zużycia energii oraz wody, emisji dwutlenku węgla (CO₂) i lotnych związków organicznych (*volatile organic compounds* – VOC), a także generowania odpadów i hałasu. Częstość oraz sposób prezentowania poszczególnych danych środowiskowych w badanych raportach rocznych został przedstawiony na rysunku 3. Najczęściej stosowanym sposobem prezentowania danych środowiskowych jest odniesienie się do redukcji poziomu emisji lub zużycia, natomiast najrzadziej ujawnianą daną środowiskową jest generowany przez jednostki hałas.

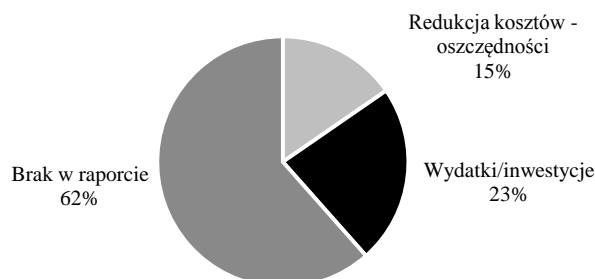

Rysunek 3. Prezentowanie poszczególnych danych środowiskowych w raporcie rocznym przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę charakter informacji środowiskowych zamieszczanych w raportach rocznych, należy podkreślić, że są to głównie informacje niefinansowe, przedstawione w formie opisowej. Dane finansowe pojawiają się sporadycznie, tylko w obligatoryjnej sprawozdawczości pięciu z trzynastu analizowanych przedsiębiorstw. Są to zazwyczaj dane dotyczące redukcji kosztów lub wydatków/inwestycji poniesionych w związku z kwestią działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska. Ujawnianie finansowych informacji środowiskowych w badanych raportach rocznych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej zostało przedstawione na rysunku 4.

Trudno dostrzec zależność między zakresem raportowania proponowanym przez wdrożony w jednostce system zarządzania środowiskiem, a rodzajem informacji środowiskowych prezentowanych w raporcie rocznym. Nawet w wypadku podmiotów, które podporządkowują swoją sprawozdawczość środowiskową tym samym normom, nie można zidentyfikować dwóch sprawozdań, w których tego typu informacje byłyby prezentowane w porównywalnym zestawieniu. Konstrukcja oraz pojemność informacyjna analizowanych raportów rocznych jest różnorodna, dlatego też trudno odnaleźć analogię w zakresie ujawnianych informacji środowiskowych.

Rysunek 4. Ujawnianie finansowych informacji środowiskowych w raporcie rocznym przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej

Źródło: opracowanie własne.

Informacje środowiskowe zawarte w obligatoryjnej sprawozdawczości przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej stanowią powielenie w stosunku do sprawozdawczości fakultatywnej. Informacje zawarte w raporcie rocznym nie zostały powtórzone tylko w dwóch z analizowanych koncernów motoryzacyjnych. Są to następujące przypadki: przedsiębiorstwo nie wygenerowało raportu środowiskowego oraz przedsiębiorstwo, które w raporcie rocznym umieściło strukturę tworzonej sprawozdawczości z odwołaniem do poszczególnych jej elementów. Raporty środowiskowe, zrównoważonego rozwoju lub społecznej odpowiedzialności biznesu zawierają dużo więcej szczegółowych informacji środowiskowych, natomiast ich namiastka umieszczona w raporcie rocznym najczęściej nie przedstawia pełnego obrazu problemów środowiskowych, którym musi przeciwdziałać przedsiębiorstwo.

4. Informacje środowiskowe branży motoryzacyjnej – propozycje zmian

Po przeanalizowaniu stanu informacji środowiskowych zawartych w raportach rocznych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej, które zostały poddane badaniu, można stwierdzić, iż ich zakres i rodzaj odbiega od stanu pożądanego. Sformułowanie zaleceń i wytycznych, które mają na celu ujednoczenie ujawnianych informacji środowiskowych są odmiennie interpretowane, nawet w przypadku podmiotów działających w tych samych branżach. Jest to widoczne na przykładzie branży motoryzacyjnej.

Powielanie tych samych informacji w raportach rocznych i w fakultatywnej sprawozdawczości uwzględniającej zagadnienia środowiskowe jest zbędne. Należałoby zrezygnować z jednej z tych form lub zmienić zakres prezentowanych informacji, tak aby się one nie powtarzały, a zaspokajały potrzeby ich użytkowników.

Zdecydowanie brakuje szczegółowych informacji i odniesień w raporcie rocznym do sprawozdawczości fakultatywnej. Zarys pewnych danych znajduje się w raporcie rocznym, natomiast szerzej zostaje zaprezentowany w innych raportach jednostki, jednak dokładne odwołanie do poszczególnych części innych raportów należy do rzadkości. Stworzenie odwołań do poszczególnych części innych raportów zapewni osobie zainteresowanej daną kwestią łatwiejsze odnalezienie interesujących ją informacji.

Informacje zawierane w raportach rocznych powinny w dużej części mieć również charakter finansowy. Bardzo istotne są dane ilościowe wyrażone w jednostkach naturalnych, gdyż są one charakterystyczne dla działań środowiskowych. Niemniej ważne są jednak kwestie finansowania tego typu działań oraz korzyści jakie uzyskuje przedsiębiorstwo z tego tytułu. Warto byłoby wprowadzić bardziej konkretne wytyczne dotyczące identyfikacji kosztów oraz korzyści finansowych, które są związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa w danym środowisku. Pozytywnie kosztów, wydatków i inwestycji ponoszonych w związku z funkcjonowaniem jednostki w określonym otoczeniu są ujmowane sporadycznie. Są to jednak dane bardzo chaotyczne, dotyczące wybranych przedsięwzięć i nie przedstawiają istoty problemu.

Dane środowiskowe najczęściej wyrażane w tonach, metrach sześciennych lub kilowatogodzinach zawierane w raportach rocznych nie są porównywalne. Najczęściej nie jest zachowane nawet wymagane minimum w formie porównania do osiągnięć i rezultatów wypracowanych w latach poprzednich. Bardziej obrazowe i dokładniejsze jest porównanie do osiągnięć lidera w danej dziedzinie, innych przedsiębiorstwach lub średniej osiągniętej w danej branży. W przypadku informacji środowiskowych ich interpretacja jest zdecydowanie utrudniona ze względu na brak porównywalności.

Informacje środowiskowe powinny stanowić jedną zwartą całość, a sposób ich prezentowania powinien być jednolity. Obecnie przedsiębiorstwa często traktują informacje środowiskowe jako element budowania swojego wizerunku względem społeczeństwa, a przede wszystkim swoich potencjalnych klientów, dostawców, kredytodawców oraz instytucji publicznych. Nie powinno to jednak zdominować charakteru ujawnianych informacji.

Uwagi końcowe

Po przeanalizowaniu zawartości sprawozdań określonej w artykule próby badawczej można stwierdzić, iż informacje środowiskowe są ujawniane zarówno w obligatoryjnej, jak i fakultatywnej sprawozdawczości przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej. Świadczy to o dużym zainteresowaniu interesariuszy kwestiami środowiskowymi. Znaczenie ujawnianych informacji powinno skłonić podmioty do doskonalenia sposobu ich prezentacji, aby wykluczyć ich powielanie i zapewnić łatwy oraz nieograniczony dostęp do najistotniejszych zagadnień i nurtujących społeczeństwo problemów środowiskowych związanych z funkcjonowaniem danego przedsiębiorstwa lub oferowanych przez nie produktów.

Literatura

- Bernaciak A., Gaczek W.M. (2001), *Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.
- Borys G. (2005), *Środowiskowe aspekty zawartości rocznego raportu i rocznego sprawozdania finansowego spółki*, w: *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, red. T. Kiziukiewicz, Uniwersytet Szczeciński, Akademia Rolnicza, Szczecin.
- Chodyński A. (2011), *Odpowiedzialność ekologiczna w proaktywnym rozwoju przedsiębiorstw*, Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne, Kraków.
- Ciechanowicz-McLean J., Nyka M. (2011), *Nowe instrumenty administracyjnoprawne w ochronie środowiska*, w: *Dekada harmonizacji w prawie ochrony środowiska*, red. M. Rudnicki, A. Haładyj, K. Sobieraj, Wydawnictwo KUL, Lublin.

- Commission Recommendation of 30 May 2001 on the recognition, measurement and disclosure of environmental issues in the annual accounts and annual reports of companies, 2001/453/EC, Official Journal of the European Communities L 156/33.
- Czaja S., Becla A. (2002), *Ekologiczne podstawy procesów gospodarowania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.
- Czwarta Dyrektywa Rady z dnia 25 lipca 1978 r. wydana na podstawie art. 54, ust. 3 lit. g) Traktatu, w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, 78/660/EWG, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 222.
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 41/26.
- Dyrektywa 2013/34/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 182/19.
- Famielec J., Stępień M. (2005), *Informacja ekologiczna w ujęciu finansowym*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków.
- Fiedor B., Kociszewski K. (2007), *System wspólnotowego prawa ochrony środowiska*, w: *Prawo środowiskowe dla ekonomistów*, red. S. Czaia, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska* z dnia 25 czerwca 1998 roku, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 124/4.
- Perrini F., Tencati A. (2006), *Sustainability and Stakeholder Management: the Need for New Corporate Performance Evaluation and Reporting Systems*, „Business Strategy and the Environment” vol. 15.
- Sustainability Reporting Guidelines (2000–2011)*, Global Reporting Initiative, Amsterdam.
- Szot-Gabryś T. (2013), *Koncepcja rachunku kosztów i korzyści w rachunkowości odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.
- World Motor Vehicle Production (2012)*, OICA correspondents survey, World Ranking Of Manufacturers, www.oica.net/wp-content/uploads/2013/03/worldpro2012-modification-ranking.pdf (16.11.2013).

ENVIRONMENTAL INFORMATION IN THE ANNUAL REPORTS OF ENTERPRISES THE AUTOMOTIVE INDUSTRY

Abstract: *Purpose* – the purpose of this article is to present the state and proposing changes to the scope and manner of presenting environmental information disclosed in annual reports by companies operating in the automotive industry. *Design/Methodology/approach* – the following research methods: literature studies, analysis, synthesis, induction and inference. Annual reports examined 13 automotive companies with the largest number of produced vehicles in 2012. *Findings* – the paper presents regulations regarding the disclosure of environmental information and systems proposing a presentation of environmental information. Diagnosed and shows the nature of environmental information entered in the mandatory reporting of automotive companies. *Originality/value* – proposed changes that can be made within the scope and manner of presenting environmental information in the annual reports of companies the automotive industry.

Keywords: automotive industry, annual reports, environmental informations

Cytowanie

- Balicka A. (2014), *Informacje środowiskowe w raportach rocznych przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 827, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 69, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 137–145; www.wneiz.pl/frfu.